

UOT 316

DAVAMLİ İNKİŞAF KONTEKSTİNDƏ GƏNCLƏR SİYASƏTİ (AVROPA TƏCRÜBƏSİ)

Turanə ƏSƏDOVA*

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 21 oktyabr 2021; çapa qəbul edilmişdir: 19 noyabr 2021; online-da çap edilmişdir: 29 dekabr 2021.

Received: 21th October, 2021; accepted: 19 th November, 2021; published online: 29 th December, 2021.

Açar sözlər: *Avropa İttifaqı, davamlı inkişaf, gənclik, gənclər siyasəti, gənclərin məşğulluğu*

Giriş

Gənclər siyasəti – gənclərin inkişafını, özünütəsdiqini, cəmiyyətdə aktiv rol oynamasını, ictimai-siyasi sahədə fəallığını və s. kimi mütərəqqi addımları təşviq edən, hansısa siyasi, inzibati və ya ictimai subyektlər tərəfindən həyata keçirilən kompleks siyasətdir. Gənclər, məlum olduğu kimi, hər bir cəmiyyətin özəyini təşkil edirlər, bu səbəbdən də onlarla aparılan siyasətin düzgün qurulması və məqsədmüvafiq olması böyük əhəmiyyət kəsb etməkdədir.

Gənclər cəmiyyətin həssas və aparıcı kəsimi hesab olunduğundan, onlarla düzgün iş aparmaq da xüsusi diqqət tələb etmiş, nəticədə, gənclər siyasətinin formalaşması və ixtisaslaşmış bir qol kimi fəaliyyətini davam etdirməsi bugünkü milli-dövlət modelinin inzibati-ictimai siyasət mexanizmi çərçivəsində mümkün olmuşdur. Sözügedən vaxta qədər gənclər siyasəti məfhumu mövcud olmamışdır, lakin bu anlayış müəyyən dərəcədə yürüdülmən dövlət siyasətinin nəzdinə daxil edilmiş və gənclərlə aparılan işə xüsusi diqqət ayrılmışdır. Vahid dövlət siyasətinin seqmentləşməsi və ixtisaslaşaraq daha peşəkar hala gətirilməsi II Dünya Müharibəsindən sonra demokratik Avropa cəmiyyətlərində mümkün olmuşdur. Bu vaxta qədər isə gənclərlə iş demoqrafik, hərbi, sosial və s. səviyyələrdə aparılmış, onların dövlət və cəmiyyətin həyatında həlledici rol oynamaları və aktiv işi-raqları üçün siyasi mexanizmlər mövcud olmamışdır.

Gənclər siyasəti bu gün hər bir ölkə üçün spesifik və milli siyasi strategiyanın ayrılmaz bir tərkib hissəsidir. Qloballaşma və demokratikləşmə, liberal dünyagörüşünün və bazar münasibətlərinin intensiv təsiri və delokalizasiyası sayəsində bu gün dünyanın inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələrin spesifik gənclər siyasəti müəyyən ümumi konturlara məxsusdur və nəzəri çərçivədə olduqca bənzərlik göstərir.

Gənclər siyasətinin nəzəri əsaslarının dərk olunması üçün bu siyasətin müstəqil bir dövlət siyasi strategiyası kimi inkişaf etdirildiyi ölkələrin, yəni Qərb (xüsusilə də, Avropa) ölkələrinin təcrübələrinə müraciət etmək vacibdir. Azərbaycan da daxil olmaqla, bir çox üçüncü dünya dövlətlərinin əxz etdikləri və tətbiq etdikləri həmin siyasətin nəzəri kökləri Avropa təcrübəsinə söykənir. Bəs Avropa ölkələrində gənclər sahəsində yürüdülmən siyasət necə qurulmuşdur və müsbət-mənfi cəhətləri nədən ibarətdir?

Avropa İttifaqının gənclər siyasətinin əsasları

Avropa ölkələrinin gənclər siyasəti təcrübəsinə və hazırkı duruma müraciət etməzdən əvvəl, Avropa siyasətinin bəzi mərkəzi elementlərini vurğulamaq lazımdır, belə ki,

* dissertant, Gəncə Dövlət Universiteti
e-mail: esedovaturane246@gmail.com; orcid.org/0000-0001-7273-1759

sözgedən bu elementlər modern Avropa siyasi sisteminin əsasını təşkil edir [1, s. 44-45]:

- **İnstitutlaşma və inteqrasiya.** II Dünya müharibəsinin ardından Avropa ölkələri arasında gedən inteqrasiya prosesləri nəticəsində Avropa Birliyi kimi fundamental və işlək bir qurum yaradılmışdır. Avropa siyasətində institutlaşma və təşkilatlanma meyilləri və səyləri nəticəsində yürüdülmən siyasət daha effektiv olmuşdur. Vahid Avrozonanın yaradılması Avropanın iqtisadi, sosial və siyasi inkişafını şərtləndirmiş və Avrozonada yaşayan gəncləri də bu inteqrasiya prosesinin mərkəzinə yerləşdirmişdir.

- **Demokratiya.** Əsas insan hüquq və azadlıqlarının təminatı, hüquqi dövlətlərin qurulması, vətəndaş cəmiyyətlərinin inkişaf etməsi və birlik daxilində inteqrasiyası, əməkdaşlıq imkanlarının genişləndirilməsi və s. sağlam cəmiyyətin qurulmasını şərtləndirmiş, insan ləyaqətinin aliliyi və demokratik dünyagörüşünün mənimsənilməsi Avropa gənclərinin mütərəqqi inkişaf perspektivlərini müəyyənləşdirmişdir.

- **Liberalizm.** İqtisadi, siyasi və sosial sferalarda liberal prinsiplər üstünlük təşkil etmiş, azad bazar iqtisadiyyatı təşviq edilmiş və səmərəli əmək bazarları formalaşdırılmışdır, nəticədə gənclərin ən böyük problemlərindən biri olan məşğulluq problemində böyük irəliləyişlər əldə olunmuş, bundan əlavə, təşəbbüskar gənclərin yeni biznesləri dövlətlər səviyyəsində dəstəklənmişdir.

- **İnnovativlik və kreativlik.** Avropa elmi innovasiya və yeniliyə olan meyil sayəsində son yüzillərdə diqqətəlayiq bir sürətlə inkişaf etmiş, Avropa elmin və texnologiyasının mərkəzinə çevrilmiş və bu proses özlüyündə yaradıcı və həvəsli gənclərin çiyinlərində baş vermişdir. Bunun əsas səbəbi isə gənclərə yaradılan demokratik və sərbəst fəaliyyət mühiti, onların dövlət tərəfindən mütəmadi şəkildə dəstəklənməsi və s. olmuşdur.

- **Davamlı inkişaf.** Davamlı inkişaf Avropa Birliyinin təməl prinsiplərindən biri olmaqla, ictimai-siyasi həyatın hər bir sferasında dayanıqlı, ardıcıl və mütərəqqi, fayda verən inkişaf prosesini nəzərdə tutur. Cəmiyyətin davamlı inkişafı gənclərin də özlərini inkişaf etdirmələri və dövlətin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak etmələri üçün aşkar motivator rolunu oynayır.

Avropa İttifaqı əksər Avropa ölkəsini öz daxilində birləşdirən siyasi birlikdir. Onun söykəndiyi dəyərlər sistemi ilə gənclər siyasəti arasındakı bilavasitə əlaqə aşağıda qeyd olunmuşdur [3, s. 1055]:

1. **İnsan ləyaqətinin aliliyi.** İnsan ləyaqətinə ən ali dəyər kimi hər kəs və hər bir institut tərəfindən hörmət edilməlidir, insan ləyaqətinin tapdanması və ya insan şəxsiyyətinin alçaldılması yolverilməzdir.

2. **Azadlıq.** Sərbəst toplaşmaq azadlığı, söz azadlığı, vicdan azadlığı və s. kimi azadlıqlar insanın təməl azadlıqlarına daxildir və Birlik çərçivəsində bütün dövlətlərin sərhədsizlik prinsipi əsasında başqa ölkələrə sərbəst gediş-gəlişinə təminat verilir.

3. **Demokratiya.** Avropa Birliyi nümayəndəli (representativ) demokratiya prinsiplərinə söykənən bir təşkilat olaraq öz vətəndaşlarına siyasi proseslərdə aktiv iştirak etmək hüququ verir və onları öz hüquq və azadlıqlarını qorumaq naminə, habelə, demokratik prinsipləri müdafiə etmək üçün vətəndaş cəmiyyətləri, qeyri-hökumət təşkilatları və s. qismində siyasətə qoşulmağa təşviq edir.

4. **Bərabərlik.** Qanun bütün vətəndaşlar üçün eyni dərəcədə alidir. Heç bir fiziki və ya hüquqi şəxs qanunlara əməl olunmasından hansısa imtiyaza görə boyun qaçırma bilməz, qanun qarşısında hamı bərabərdir və Birliyə daxil olan dövlətlərin siyasi sistemlərinin təməl daşlarından biri budur.

5. **Qanunilik.** Avropa Birliyi normativ hüquqi sənədlər əsasında fəaliyyət göstərir. Bütün müqavilələr demokratiklik, könüllülük prinsipləri əsasında üzv dövlətlər tərəfindən ratifikasiya olunduqdan sonra (qəbul edildikdən sonra) qəbul edilir və bütün üzvlərin maraqlarını ifadə edir. Mübahisəli məsələlərdə son qərar vermək hüququ bütün üzvlərin

də razılığı ilə Avropa Məhkəməsinə məxsusdur.

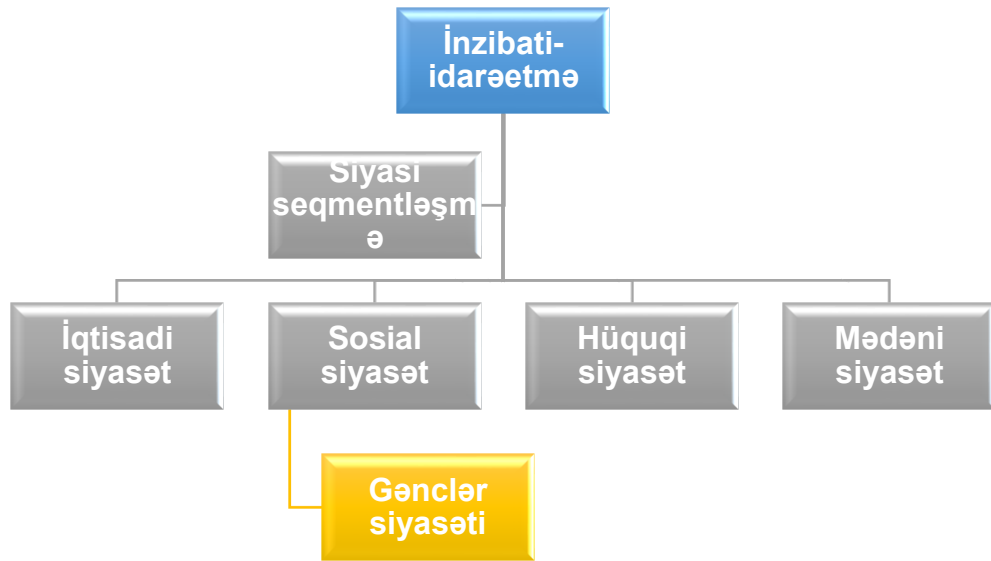
6. İnsan hüquq və azadlıqlarının təminatı. Avropa Birliyinin Fundamental Hüquqlar haqqında Xartiyası bütün üzv dövlətlərdə hüquq və azadlıqların təminatında istinad edilən başlıca normativ hüquqi aktdır. Etnik, cinsi, dini və s. diskriminasiya yolverilməzdir, hər kəs özü haqqında informasiyanın məxfiliyini təmin etmək və əlçatan məhkəmə müdafiəsi hüququna malikdir.

Göründüyü kimi, bütün bu fundamental və mütərəqqi dəyərlər Avropa cəmiyyətlərinin inkişafını şərtləndirir və həmçinin, sözügedən cəmiyyətlərdəki gənclərin və yetişməkdə olan nəslin bərabər imkanlara malik olmasına, özünütəsdiqinə və dövlət tərəfindən hüquqlarının müdafiəsinə imkan verir.

Avropa İttifaqının gənclər siyasətinin praktik istiqamətləri

Avropada gənclər siyasəti son yüzildə gənclərin demoqrafik tərkibdəki azalan yerlərinin ifadə olunması ilə daha ciddi məcraya keçmişdir. Bu vaxta qədər gənclər siyasəti inzibati idarəetmə siyasətinin qollarından birini təşkil edirdisə, artıq demoqrafik problemlərin baş qaldırması və populyar ədəbiyyatlarda tez-tez “Avropanın qocalması” barədə fikirlərin səsləndirilməsi, həmçinin, bu arzuolunmaz mənzərənin bir çox tədqiqatçılar tərəfindən də əsaslandırılması ilə gənclər siyasəti müstəsna önəm daşımağa başladı. İlk növbədə bu, sosial siyasətin tərkib hissəsi kimi, gənclər arasında ailə qurmağa təşviq və nəsilartırma potensialından istifadə kimi istiqamətlərdə özünü göstərirdi. Avropanın inkişaf etmiş dövlətləri mütəmadi şəkildə sosial proqramlar qəbul edərək demoqrafik artımı təşviq edir, mövcud gəncləri isə cəlbədicilik imkanlarla qitənin gələcək sosial-siyasi həyatında fəal rol oynamağa sövq edir [8]. Bütün bunlardan da aşkar olduğu kimi, gənclər Avropa cəmiyyətinin daim həssas qruplarından biri kimi qəbul edilmişlər. “Sosial vətəndaşlıq” prinsipi müharibə sonrası Avropasında rifah cəmiyyətlərinin qurulmasında açar rol oynamışdır. Marşalın fikrinə görə, “sosial vətəndaşlıq” prinsipi rifah cəmiyyətlərinin qurulmasına dair siyasəti tətikləyir və cəmiyyətin bütün üzvləri üçün bərabər imkanların yaradılması üçün dövlətin səfərbər olmasını şərtləndirir [5, s. 28-29]. Bununla birlikdə, sonrakı illərdə sözügedən siyasətdə müəyyən büdrəmələr müşahidə olunur. Atkinsonun da qeyd etdiyi kimi, 1980-ci illərdən başlayaraq, Avropa Birliyinin yoxsulluq həddində yaşayan insanların sayının minimuma endirilməsi sahəsində yürütdüyü siyasətdə ləngimələr baş verirdi [2, s. 4]. 2000-ci illərdə sosial siyasət və onun tərkibində gənclər siyasəti müəyyən anlamda inkişafına davam etsə də, 2008-ci ilin iqtisadi böhranı Avropa Birliyi üçün arzuolunmaz nəticələrə gətirib çıxardı. OECD-in rəsmi statistik məlumatları göstərdi ki, 2007-2011-ci illər ərzində Avropa əhalisinin ən yoxsul əhalisinin (10%) güzəranı sözügedən böhrandan sonra daha da pisləşmişdir [12]. Nəticə olaraq, Avropa cəmiyyətlərində 1980-ci illər və 2008-ci il böhranından sonra qeyri-bərabərliyin artması müşahidə edilməkdədir [2, s. 6]. Avropa cəmiyyətlərində 2013-2014-cü illərdə sosial vəziyyət nisbətən mənfiləşməyə doğru getməyə davam etmiş və bu arzuolunmaz tendensiya xüsusilə gənc populyasiyanın yoxsulluq həddinə enməsi riskini doğurmuşdur. Nikaha marağın azalması və Qərb əcnəblərinin diktə etdiyi individual həyat tərzinin populyarlaşması nəticəsində cəmiyyətin reproduktiv sağlamlığı və davamlılığında büdrəmələr müşahidə edilməyə başlanmışdır. Bunlar daha çox yeni sosial risklər doğuran Avropa cəmiyyətinin modern problemləri kimi xarakterizə olunur [6, s. 159].

Qrafik 1.1. Dövlətin inzibati-idarəetmə sistemində seqmentləşən siyasət iyerarxiyasında gənclər siyasətinin yeri

Avropa Birliyinin gənclər siyasətinə dair ilk spesifik sənədi (“Ağ sənəd”) Avropa Komissiyası tərəfindən birillik müzakirələrdən sonra 2001-ci ildə qəbul edilmişdir. Sözügedən sənəd iki əsas komponentə əsaslanaraq Avropa ölkələrinə aşağıdakı istiqamətlərdə təklifləri ehtiva etmişdir: Birlik ölkələri arasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi və seqmentləşdirilmiş siyasətdə gənclər siyasətinə daha çox önəm verilməsi. Sənəddə dörd əsas prioritet istiqamət göstərilir: ictimai həyatda gənclərin fəal iştirakı, Avropa dəyərləri barədə məlumatlanma, könüllülük hərəkatının təşviqi və gəncliyin problemlərinin daha dərinlən araşdırılması (məşğulluq, təhsil, irqçilik, səhiyyə və s.). Sözügedən sənəd Avropa İttifaqı səviyyəsində gənclər siyasətinə dair qəbul edilmiş ən mühüm akt hesab olunur [4, s. 77]. Bu sənədin qəbul olunması nəticəsində gənclər siyasəti Avropanın əsas gündəliyinə daxil edilmiş və “Gənclik 2000-2006-cı illərdə”, “Fəal gənclər 2007-2013-cü illərdə” kimi Avropa İttifaqı proqramlarının qəbul olunmasını da təşviq etmişdir. Avropa İttifaqı Lissabon Strategiyasının implementasiyası prosesində gənclər siyasətinə daha çox ağırlıq vermiş, sözügedən strategiyanın təsiriylə, Avropa Şurası “Gənclərə dair Avropa Paketi”ni (2005) qəbul etmiş, bu isə öz növbəsində ictimai inkişafa töhfə vermişdir [7, s. 28].

2009-cu ildə Avropa Parlamentində 2001-2009-cu illəri əhatə edən Birliyin gənclik hərəkatına dair dinləmələr keçirilmiş və sözügedən siyasətin “o qədər də qanəedic” olmadığı qənaətinə gəlinmişdir. Nəticədə, bu məsələnin həll edilməsi üçün Avropa İcmalarının Şurası eyni ildə Avropada gənclər siyasətinin gələcək inkişafının normativ-hüquqi bazasını müəyyənləşdirən “Avropa Birliyinin Gənclik Strategiyası”ni (2010-2018) qəbul etmişdir [9]. Bu sənəd səkkiz fəaliyyət sahəsində islahatların aparılmasını təklif etmişdir:

- Təhsilin təşviqi və mütəmadi təlimlər aparılması;
- Məşğulluq və özünüməşğulluğun (fərdi biznesin) təşviqi;
- Səhiyyə problemləri və sağlam həyat tərzinin təşviqi;
- Cəmiyyətin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakçılığın təmin edilməsi;
- Könüllülük fəaliyyətinin təşviqi;
- Sosial inteqrasiyanın təşviqi;
- Gənclərin dünyadakı mövcud problemlər haqqında maarifləndirilməsi;
- Mədəni həyatın inkişafı və yaradıcılığın təşviqi.

İlkin qiymətləndirmə sənədində aşağıdakı şüar əsas prioritet olaraq müəyyənləşdirilmişdir: “yenilənmiş islahat bazası və “Avropa 2020” arasında əlaqənin möhkəmləndirilməsi” [13]. Burada qeyd etmək lazımdır ki, “Avropa 2020” – Avropa Birliyinin cari onillik üçün dayanıqlı və inklüziv inkişaf istiqamətlərinin müəyyən edildiyi strateji sənəddir. Sözügedən strategiya gənclər arasında işsizliyin azaldılması, sosial müdafiənin gücləndirilməsi və onların özünüinkişaf təlimlərində iştiraka və təhsil almağa təşviq edilməsi kimi fundamentalərə söykənir. Üzv dövlətlərin öz əhalilərinin gənc qrupları arasında xüsusilə təhsil, təlim və məşğulluq sahəsində iş aparmaları tövsiyə olunur. Belə ki, gənclərin iş imkanlarının yüksəldilməsi və iş yerlərinin daha əlçatan olması, peşəkarlıqlarının artırılması üçün müntəzəm təlimlərə cəlb olunmaları və əmək bazarı üçün cəlbədar olmaları üçün hökumətlərə ciddi səylər göstərilməsi tapşırıqlar. Avropa Birliyinin Gənclik Strategiyası üçün hər hansı məxsusi istiqamət rəsmi şəkildə prioritet elan olunmasa da, qeyri-rəsmi olaraq bu siyasətin əsas ağırlıq nöqtəsi məşğulluq probleminin üzərinə düşür.

2012-ci ildə aparılan islahatların effektivliyini yoxlamaq üçün İllik Artım Sorğusu keçirilmiş və sorğu nəticəsində məlum olmuşdur ki, böhranın başlıca nəticələri – işsizlik və sosial narazılıq əsasən gənclər arasında geniş yayılmış, sözügedən mənfi proses ən çox gənc kəsimə təsir etmişdir [11]. Bu zaman üç təcili və ya təxirəsalınmaz addımın atılması nəzərdə tutulmuşdur:

- işsizliyə qarşı mübarizə;
- müvəqqəti iş yerlərinin yaradılması;
- təhsildən yayınma meyillərinin qarşısının alınması.

Bu zaman Avropa Birliyi nəzdində xüsusi “Gənclər üçün yeni imkanlar təşəbbüsü” (Youth Opportunities Initiative) irəli sürülmüş, sözügedən təşəbbüslə gənclər üçün iş yerlərinin əlçatanlığı, ilk iş yerinin uğurlu seçimi, təcrübə proqramlarına cəlb olunma və s. məsələlər ön plana çıxarılmışdır [13]. Təşəbbüsün qəbul olunması prosesində Avropa Şurası üzv dövlətlərə “Gəncliyin müdafiəsi” adlı xüsusi proqramın tətbiqini tövsiyə etmişdir. Bu proqram problemə yeni bir yanaşma idi və gənclərin (əsasən, 25 yaşadək olan gənclərin) məşğulluq orqanlarında qeydiyyatdan keçib-keçməmələrindən asılı olmayaraq təhsillərini başa vurandan və ya işsiz qalandan sonrakı növbəti dörd ay ərzində dərhal konkret iş təklifləri ilə təmin olunmalarını hədəfləmişdir. Bu zaman “keyfiyyətli təklif” anlayışı irəli sürülmüşdür ki, bu da, əsasən, tamştatlı iş, təlimə cəlb olunma, təhsilin davam etdirilməsi və s. kimi situasiyaları nəzərdə tutur.

Avropa Birliyi siyasi və sosial institutlar səviyyəsində gənclər siyasətini dəstəkləməyə 2013-cü ildə daha intensiv surətdə davam etmişdir. 2013-cü ilin fevralında Avropa Şurası ümumi büdcəsi 6 milyard avro olan və yeddi ili əhatələyən (2014-2020) “Gənclərin məşğulluğu təşəbbüsü”nü (“Youth Employment Initiative”) irəli sürmüşdür. Sözügedən təşəbbüs gənclərin məşğulluq problemi üzərində fokuslanmaqla işsizlik həddi 25%-in üzərində olan üzv ölkələrdə xüsusi proqram və islahatlar vasitəsilə tam məşğulluğun təmin edilməsinə yönəlmişdir [9]. 2013-cü ilin aprelində Şura sözügedən siyasətin milli dövlətlər səviyyəsində uğurlu implementasiyası yönündə xüsusi izahedici qaydalar hazırlamışdır. İlkin olaraq, Məşğulluq təşəbbüsünün daha yaxşı nəticələr verməsi üçün iqtisadiyyatın fərqli kəsirlərindən olan sahibkarların birgə işinin və əməkdaşlığının önəmi vurğulanmışdır. İkincisi, təşəbbüs həyata keçirilməzdən əvvəl sonrakı nəticələrin düzgün qiymətləndirilməsi üçün ön müşahidə və statistikanın aparılması tövsiyə edilmişdir. Üçüncüsü, Şura əmək bazarında, habelə, işsiz və passiv gənc əhali arasında məşğulluq sahəsində əsas problemlərdən biri kimi ortaya çıxan ixtisaslaşma və səriştə uyğunsuzluğunu aradan qaldırmağın önəmini qeyd etmişdir. Nəhayət, dördüncüsü, üzv dövlətlərin milli hökumətləri tərəfindən gənclər siyasətinin uğurlu şəkildə və dayanıqlı inkişaf etdirilməsi üçün lazımı büdcənin ayrılması, mütəmadi monitorinqlərin keçirilməsi və s. vacib hesab olunmuşdur.

Avropa Şurasının prezidenti və Avropa Birliyinin məşğulluq, sosial məsələlər və inteqrasiya üzrə müvəkkili sözügedən təşəbbüsü “üzv ölkələrdəki gənclərin işlə təmin olunması və gənclər arasında məşğulluğun arzuolunmaz səviyyələrinin aradan qaldırılması üçün ən yaxşı üsul” adlandırmış, təşəbbüsün reallığa çevrilməsi üçün bütün üzv dövlətlərin əllərindən gələn maksimum səyləri etmələrinin vacibliyini vurğulamış və bunun üçün ilk növbədə struktur islahatlarının önəmini qeyd etmişlər [12]. Təşəbbüs 2014-cü ildən aktiv surətdə tətbiq fazasına başlamış və uğurlar əldə etmişdir.

Nəticə

Avropa İttifaqı gənclər siyasəti, ittifaqa daxil olan ölkələrdə yaşayan gənclərin problemlərinin həlli üçün praktik nəticələr verən proqram və layihələrə əsaslanmışdır. Gənclərin cəmiyyətin istər bu günü, istərsə də gələcək inkişafında aparıcı qüvvə olduğunun qəbul edilməsi, onların bu potensialından istifadə edilməsi, həmçinin inkişaf etdirilməsini tələb edir. Məhz bu reallıq Avropanın gənclər siyasətini gənclərin hərtərəfli inkişafının müntəzəm olaraq həyata keçirilməsində ölçülə bilən nəticələr verməsini tələb edir.

ƏDƏBİYYAT

1. Akman E., Argun Ç., Akçay E.Y. Avrupa Birlixi'nin deęişen nüfus yapısında gençler ve AB'nin gençlik politikaları. Selçuk Universiteti, Sosial ve Ekonomik Araştırmalar Jurnalı, 2011, № 15/21, s. 41-71.
2. Atkinson A.B. Reducing income inequality in Europe, IZA Journal of European Labor Studies, 2013, № 2/12, pp. 1-14.
3. Ceylan H. European youth policies and volunteering. The Journal of International Social Research, 2016, № 9/42, pp. 1049-1061.
4. Cicchelli V. La Connaissance des Jeunes Comme Support aux Politiques de la Jeunesse: Quinze ans D'initiatives Europeennes, Informations Sociales, 2011, № 3, pp.72-79.
5. Marshall T.H. Citizenship and Social Class. 1987, Pluto Press, 181 p.
6. Taylor-Gooby P. New risks, new welfare. The transformation of the European Welfare State, 2004, Oxford: Oxford University Press, 264 p.
7. Williamson. H. Existe-t-il une politique européenne de la jeunesse? Informations sociales. 2011, № 3-4, pp. 25-34.
8. Verschelden G., Cousee F., De Walle T. and Williamson H. The history of Youth Work in Europe and its relevance for today's youth work policy. 2010, <https://www.researchgate.net/publication/265678272>
9. Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions "A Clean Air Programme for Europe" (COM (2013) 918 final), EC 2013, <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/main-anthropogenic-air-pollutant-emissions/ec-2013>
10. Dynamics of standard rates of personal income tax (EC 2013b), https://www.researchgate.net/figure/Dynamics-of-standard-rates-of-personal-income-tax-EC-2013b_fig1_273851397
11. European Commission. Annual Growth Survey 2012, COM (2011) 815, ec.europa.eu/europe2020/pdf/ags2012_en.pdf
12. OECD, Income Inequality Update, June 2014, www.oecd.org/els/soc/OECD2014-Income-Inequality-Update.pdf
13. The European Council in 2012, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013. <https://www.consilium.europa.eu/media/21325/euco-annualreport-updated-2012-en.pdf>

Summary

Turana Asadova

Youth Policy in the Context of Sustainable Development (European Experience)

The aim of this study is to study the youth policy of the European Union. For this, an analysis of the documents on which the European youth policy is based, methods of researching socio-economic programs and scientific works were used and as well as access to the electronic portals of the respective agencies.

Since young people are a sensitive and leading segment of society, it is important to work with them correctly. The correct organization of work with youth and the purposeful implementation of this activity should be regular. The implementation of this work is possible within the framework of the administrative-public policy mechanism of the nation-state model.

The article analyzes the youth policy of the European Union in the context of sustainable development, its scientific and theoretical foundations, mechanisms for implementing this policy, as well as government documents and programs adopted in the field of youth work.

European youth policy, youth development, self-confidence, active role in society this is a complex policy that combines the joint cooperation of political, administrative and state actors in the implementation of this policy, which reflects the promotion of activity in the socio-political sphere.

The "White document", the first concrete document of the European Union on youth policy, was participating countries on youth policy: expanding cooperation in this area and paying more attention to youth policy within the framework of segmented policies. In the following years, the European Union adopted a number of documents in the field of youth work. Most of these documents touch upon such issues as self-realization of youth, employment of youth, solution of housing and housing problems, protection of their rights adopted by the European Commission in 2001. The document contains two main proposals for the.

Keywords: *European Union, sustainable development, youth, youth policy, youth employment*

Резюме

Турана Асадова

Молодежная политика в контексте устойчивого развития (Европейский опыт)

Целью данного исследования является изучение молодежной политики Европейского Союза. Для этого использовались анализ документов, на которых основана европейская молодежная политика, методы исследования социально-экономических программ и научных работ, а также доступ к электронным порталам соответствующих агентств.

Поскольку молодежь - чувствительный и ведущий сегмент общества, важно правильно с ними работать. Правильная организация работы с молодежью и целенаправленное выполнение этой деятельности должны быть регулярными.

Реализация данной работы возможна в рамках механизма административно-публичной политики модели национального государства.

Европейская молодежная политика, развитие молодежи, уверенность в себе, активная роль в обществе это комплексная политика, сочетающая в себе совместное сотрудничество политических, административных и государственных субъектов в реализации этой политики, что отражает продвижение активности в социально-политической сфере.

"Белый документ", первый конкретный документ Европейского союза по молодежной политике, был принят Европейской комиссией в 2001 году. Документ содержит два основных предложения для стран-участниц по молодежной политике: расширение сотрудничества в этой области и уделение большего внимания молодежной политике в рамках сегментированной политики.

В последующие годы Европейский Союз принял ряд документов в области молодежной работы.

Большинство этих документов затрагивают такие вопросы, как самореализация молодежи, трудоустройство молодежи, решение жилищных и жилищных проблем, защита их прав.

Ключевые слова: *Европейский Союз, устойчивое развитие, молодежь, молодежная политика, занятость молодежи*

Redaksiya heyətinin üzvü f.e.d., prof. Talışlı Siyavuş Murtuza oğlunun rəyi əsasında çapa məsləhət görülmüşdür.